Pam
Africa
Congo
Walder, S.
107

SVENSKA MISSIONSFÖRBUNDETS
SÖNDAGSSKOLBIBLIOTEK
Serien II. Missionsberättelser.

N:O 2.

Ur Kongos barnavärld

Av

Signe Walder

STOCKHOLM C.
SVENSKA MISSIONSFÖRBUNDETS FÖRLAG

MISSIONARY RESEARCH
LIBRARY
NEW YORK CITY

UR KONGOS BARNAVÄRLD

SKILDRINGAR FÖR SMÅ MISSIONSVÄNNER

AV

SIGNE WALDER

SVENSKA MISSIONSFÖRBUNDETS FÖRLAG
STOCKHOLM C.

Made in Sweden

TRYCKERI-AKTIEBOLAGET FERM
STOCKHOLM 1918.

VARFÖR DENNA LILLA BOK BLIVIT SKRIVEN.

Det hände en gång under min verksamhet som lärarinna här hemma, då jag sökte beskriva något av hedningarnas nöd för barnen, att en liten gosse reste sig upp och sade: "Då det är så synd om hedningarna, så borde väl alla, som älska Gud, gå ut som missionärer. Men, tillade han dröjande, jag kan nog inte gå, ty jag ämnar bliva sjöofficer."

"Och då", sporde jag, "kan du intet göra för att lindra deras nöd?"

"Jo", sade han glatt, "jag kan lägga slantar i missionssparbössan, och så kan jag bedja för dem, och det vill jag säkert göra varenda dag."

Vi tro, att den hurtige gossen håller sitt löfte, och vi önska, att alla, som läsa denna bok, ville göra som han. Alla kunna ej gå ut som missionärer, men de flesta kunna offra en skärv för att andra må kunna gå, och alla kunna bedja Gud för Kongos små, som i alla avseenden hava det sämre än vi. Glöm det ej!

S. W.

I.

ÄRO DE TACKSAMMA?

En dag då en av våra svarta medhjälpare i skolan utfrågade oss om, huru barnen hade det i vårt hemland, och vi sökt beskriva det, utbrast han ivrigt: "Då äro väl alla barn mycket tacksamma till Gud, för att de hava det så bra?" Då vi varit i tillfälle att se många barn, som ej alls varit tacksamma över sina förmåner, svarade vi litet tveksamt: "Barnen i Sverige äro så vana vid sina förmåner, att de ej alltid anse dem såsom sådana utan blott som något, som faller av sig självt." "Då", sade han, "måste ni omtala för dem, huru barnen i Kongo hava det, ty om de jämföra sin ställning med deras, måste de alla tacka Gud. Tänk, vilken förmån att alltifrån sin späda barndom få höra Guds ord och söka hjälp hos Honom samt bliva vårdad, som jag ser, att ni vårda edra barn! Hör, huru de förforo med mig, då jag var liten! Jag var ett svagt och klent barn, men mina föräldrar voro dock rädda att mista mig. Allt emellanåt hämtades därför en avgudapräst för att "buka" * mig från min sjukdom. Särskilt minns jag en gång, då jag var illa sjuk, hostade svårt och kräktes blod. Då sade min mor till min

* Bota med trolldom.

far: "Nu får du lov att hämta hit en avgudapräst, ty eljest dör pojken för oss".

En gammal präst kom, bärande en hel knippa avgudar och ett knyte, innehållande olikfärgade kritor, hönsklor, löv, olika slags frön, fågelnäbbar, ormhuvuden och en del andra saker. Han satte sig på en papyrusmatta mitt i byn och beströk först min panna, mina armar och min mage med röd krita. Därefter sjöng han i nedhukad ställning några entoniga melodier, varpå han begärde ett hårstrå av mig för att medelst detta kunna utröna, vilken av hans gudar, som vore i stånd att bota mig. Då den rätta var funnen, fick jag sätta mig hos prästen på mattan, och han inströk nästan hela min kropp med jord och krita. Allt som oftast fick jag lukta på stötta frön, blandade med peppar, som han hade i sin påse, vilket ökade min hosta och kom mig att nysa upprepade gånger. Därpå steg prästen upp, tog och ställde mig emot ett träd utanför byn och "blåste" min sjukdom in i detta. Prästen blev rikligen lönad för sitt arbete, men inte blev jag bättre av den kuren.

Jag blev dock bra så småningom men höll mig till ytterlighet mager, varför en annan präst eftersändes för att få mig att bliva fet. Han utförde ungefär samma ceremonier, som den första prästen, och då han slutat därmed, sände han efter get- och hönsspillning, som han rörde tillsammans med aska och gav mig in, sägande: "Bliv fet barn, bliv fet barn!" Det dugde ej att protestera, jag måste svälja den oaptitliga "medicinen".

Barnen leka katt och råtta.

Efter hand som jag växte upp, blev jag stark och frisk, och därför fingo prästerna äran, fastän jag nu förstår, att Gud gjorde mig frisk.

Då jag sedan började gå i missionens skola och där lärde mig älska Herren Jesus och avsade mig avgudarna, fick jag utstå mycken försmädelse av de mina därför. Gud har dock under allt hjälpt och bevarat mig. Skulle det behaga Gud att giva mig några barn, är jag glad över att de slippa den behandling, jag fått undergå. Att redan från tidigaste år få höra om Guds kärlek, det är dock det största av allt! Sägen därför de svenska barnen, att de skola tacka Gud för sin lott och bedja Gud för Kongos många små, som intet veta om barnens bäste vän."

II.

EN LITEN SÅNINGSMAN.

Av alla gossar, som vi under årens lopp sett komma och gå här vid stationen, har ingen varit ynkligare att skåda än Niamba. Liten till växten, utmärglad, sårig och full av jordloppor *, vilka nästan kommo hans tår att ruttna bort, var han en typisk bild av ett moderlöst kongobarn. Både han och hans något äldre broder Mabiala voro oförmögna att försörja sig själva, och därför fingo de vara här vid stationen och se efter hönsen samt förrätta andra småsysslor. I ersättning härför fingo de, vad de behövde för sitt uppehälle.

Under tiden de voro här, måste de hålla sig rena och snygga, och, då de erhöllo tillräckligt med mat, förändrades snart lille Niambas utseende mycket till det bättre. Han blev fet och duktig, och hans många sår läktes. Niamba började ganska tidigt i skolan, där han gjorde goda framsteg, ty han hade ett gott läshuvud. Han lärde sig också älska Herren Jesus som sin Frälsare.

Under tiden, som gossarna voro här, dog den äldre brodern, och lilla Niamba stod alldeles ensam i värl-

* En slags mycket små loppor, som finnas i jorden, och som bruka äta sig in i huden.

den. Han sörjde sin bror mycket men ej utan hopp, ty han var viss att få möta honom hos Gud igen.

Efter skoltidens slut återvände Niamba till sin fäderneby, där han försörjde sig med att fånga råttor och fisk, som han sedan sålde eller bytte bort mot andra livsförnödenheter.

Vi hade ej sett honom på en lång tid, så att han nästan gått ur vårt minne, då vi helt oförmodat blevo påminda om honom. Ett par gossar från en grannby, som varit i arbete på kakao- och gummiplantagen vid Kiniatu, hade återkommit hem och kommo nu till vår söndagsskola.

Efter skolans slut voro de mycket ivriga att berätta om allt möjligt nytt, som de sett på den främmande platsen, där stora skaror av män och gossar hade arbete.

"Gingo ni i söndagsskolan även där?" frågade vi.

"O, nej. De vita därnere äro ej lika er, de undervisa aldrig sitt folk i Guds ord."

"Hava ni då under hela tiden, ni varit där nere, ej hört något Guds ord?"

"Jo, sedan Niamba kom dit på arbete, började han läsa i bibeln för oss varje kväll, bedja till Gud samt lära oss sjunga sånger."

"Vilken Niamba?"

"Han från Kinanga, som under några år bodde hos eder på stationen."

"Han, som var så blyg och tyst, kan han verkligen vittna om sin Mästare?"

"Jo, det kan han och det riktigt ändå. Varje söndag

söker han samla folket därborta omkring Guds ord, och han predikar med sådan kraft, att till och med de gamla gärna gå och höra honom. Några av de andra gossarna, som älska Gud, hava nu följt Niambas exempel och börjat vittna om sin Frälsare."

Huru glada och förvånade blevo vi ej över att få höra detta?

Ingen hade väl trott den försagde lilla Niamba därom.

Vi bedja av hjärtat Gud välsigna den lilla ljusbäraren i hans bemödanden att sprida ljus, där mörkret råder.

Därom vill du nog också bedja?

III.

EN GOD SON.

Nkombo var en pigg och trevlig gosse, som gått i missionens skola och där lärt sig älska och följa Herren Jesus. Hans far var död, men modern levde, och det blev nu Nkombos högsta önskan, att hon också skulle bliva ett Guds barn. Men modern, som var hårt bunden i hedendomens och avguderiets bojor, ville ej höra talas om att gå med sin gosse och höra Guds ord.

En dag, då Nkombo ivrigt bett henne gå med till kyrkan, svarade hon:

"Jag har inga kläder, som passa att gå till kyrkan med. Skaffa mig sådana först och jag skall gå med dig sedan."

"Nåväl", svarade gossen, "jag vill försöka."

Han gick nu bort och sökte arbete, och, då han erhållit tillräckligt med penningar, köpte han sin mor en präktig klänning.

Full av glädje skyndade han hem till modern med den, sägande: "Nu mor har jag en klänning åt dig, så du kan gå med i kyrkan!"

"En klänning är ej nog", svarade den omöjliga kvinnan, "skall jag gå i kyrkan, måste jag hava skor med."

"Skor, som knappast några av vårt folk använder, är väl ej nödvändigt för dig heller."

"Du hör, vad jag sagt. Skaffa mig skor, så skall jag gå till kyrkan."

"Låt gå, jag skall köpa dig skor också!"

Gossen återvände till sitt arbete, och då han fått tillräckligt med penningar, köpte han ett par skor åt sin mor.

Nu trodde Nkombo, att han övervunnit sin moders motstånd, men ännu en gång skulle hans tro sättas på prov.

Vid åsynen av skorna sade modern: "Det är gott och väl, att du köpt mig skor, men nu fattas det mig en varm filt, om jag skall kunna gå till Guds hus och sitta där."

Den stackars gossen blev mycket nedslagen över sin mors omedgörlighet, men han hämtade snart mod igen och sade glatt:

"Har jag kunnat förtjäna till klänning och skor, skall jag väl kunna skaffa dig en filt också, men då får du ej narra mig flera gånger utan säkert gå med till Guds hus."

"Tag du bara hit filten, så skall jag nog följa med."

Nkombo arbetade nu mycket flitigt, så att han redan tre veckor därefter kunde återvända hem med den önskade filten.

Då var moderns motstånd brutet, och hon sade: "Den lära, de förkunna på missionsstationen, måtte vara mycket god, efter du arbetat och strävat så träget för att få mig med att höra dem. Om söndag följer jag med dig dit."

Nkombos hjärta klappade av fröjd vid dessa ord, och allt knog, han haft med att anskaffa kläder, var glömt.

Nu gällde det att enträget bedja Gud välsigna mor, så att hon skulle få kärlek till hans ord.

Söndagen kom strålande och klar, och även i Nkombos hjärta och sinne var det solsken.

Han gjorde sig så fin han kunde, och även modern iklädde sig hela sin stass, som hon fått av sin gosse. Hon måste dock snart avstå ifrån skorna, som tycktes allt för tunga och besvärliga för hennes fötter, som dittills varit bara och fria.

Det var ganska långt till stationen. Under vägen dit gick Nkombo tyst vid sin moders sida, men i sitt hjärta talade han vid Gud om att välsigna hans kära moder.

Och Gud hörde hans bön. Det blev klart för kvinnan, huru god denna förkunnelse om Guds kärlek var, huru olika allt vad hon förut hört, och hennes intresse var väckt.

Hon fortsatte att följa sin son till kyrkan om söndagarna, och ej långt därefter stod hon upp och bekände, att hon ville lämna sina synder och gamla hedniska vanor och bliva Guds barn.

Huru gladdes ej Nkombo över att hans Gud nu också blivit hans moders.

Sedan hon åtnjutit undervisning i dopskolan under ett års tid, blev hon döpt och intagen i den kristna församlingen. I dopet antog hon namnet Hanna.

Den dag, som i dag är, är Hanna en glad Jesu lärjunginna på grund av sin gosses kärlek och förböner.

IV.

PÅ BYBESÖK.

Vi vilja denna gång inbjuda våra unga vänner att tillsammans med oss göra ett bybesök. Vi välja då den stora byn Yalamoko till vårt mål. Ni måste nu förse eder med solhjälmar och stora vita paraplyer, enär solen sänder sina glödande strålar nästan lodrätt ned på oss. Då byn är belägen omkring två timmars väg ifrån stationen, måste vi taga med oss några smörgåsar och en stor flaska med citronvatten att läska oss med i värmen. Och nu framåt!

Vi hava ej gått långt, förrän svetten riktigt lackar om oss, och ni, nykomlingar, torde säga: "Det är ett gruvligt land detta, bara höga backar och djupa dalar och så hett se'n". Ni få väl då pusta litet och läska eder med litet vatten, men sedan måste vi fortsätta igen, ty, om vi sitta stilla länge, så upphettade som vi äro, få vi oss en förkylning på halsen. Vi gå igenom flera byar, men se ej till några vuxna människor, ty vid denna tid på morgonen äro alla kvinnor ute i arbete på sina fält, och männen hava gått till marknaden. Endast några små barn träffa vi på, som sitta och rota i en askhög mitt i byn. Men se, där högt uppe i en palm sitter en man! Vad har han för sig? Han tappar palmvin. Färskt palmvin lär vara mycket

närande på grund av sin stora sockerhalt och rusar ej, men jäst palmvin är rusgivande; därför få ej våra församlingsmedlemmar dricka sådant. Nu börja vi alla bliva ganska trötta av vandringen, och flera av eder fråga:

"Men äro vi då inte framme snart?"

Då se vi just byn på backsluttningen där borta. Husen ligga i två långa parallella rader, åtskilda av en bred gata. Byfolket måste visst haft en aning om, att det skulle komma storfrämmande, ty det är sopat och rent överallt. Utanför byn stå alla dess barn uppställda i en lång rad och tillönska oss glatt "malembe" (frid), och vi svara "malembe kweno".

Ni se förvånade ut vid åsynen av barnen, och i edra ögon läsa vi frågan:

"Hava barnen inte mera kläder på sig än så här?"

Nej, det hava de inte.

Barnen här gå nakna, tills de äro 5—6 år. De ha endast pärlband och några små amuletter, som de bära på snören kring halsen. Sedan få de ett litet tygskynke bundet kring livet eller en liten tyglapp framtill och en dito baktill, fästade på ett kring livet bundet snöre. Det är endast kristna föräldrar, som skaffa kläder åt sina helt små barn. De gossar, som gått i missionens skola, äro iklädda präktiga skjortor och skynken, som de fått i julgåva av vänner i Sverige.

Därborta samlas några till måltid; låtom oss passa på och se efter, vad de få för mat.

En kvinna bär ut en stor gryta full med "yuma" (palmoljestuvning), som är kongofolkets älsklingsrätt.

Alla, som skola deltaga i måltiden, äro försedda med ett stort pisangblad, på vilket de få sin portion. I stället för kniv och gaffel användas fingrarna, som noga avslickas efter måltiden. De små svartingarna voro tydligen mycket hungriga, ty de satte i sig förvånansvärt stora portioner. Kanske hava de förut under flera dagar fått leva på bara torr kasavarot, om modern haft brått med arbetet på sina fält och ej fått tid att laga mat åt dem. Få de lagad mat en gång om dagen, är det storståtligt. Då vi ej vilja deltaga i måltiden, få vi rostade jordnötter, som vi med glädje mottaga, ty de äro både närande och välsmakande. Då vi ätit våra medförda smörgåsar samt jordnötterna, gå vi in i ett hus för att se, huru där ser ut. Det är väl, att vi äro små, ty annars komme vi knappast in genom den låga och smala dörröppningen, som sitter något över en halv meter från marken, för att ej svin och getter skola gå in. Inkomna se vi, att huset är avdelat, så att det består av två rum. Det inre tjänar som förvaringsrum för ved, krut och filtar. Även se vi där en stor korg med jordnötter upphängd i taket. Där inne är nästan mörkt, ty dit kommer intet annat ljus, än det som tittar in genom det trasiga grästaket. I det yttre rummet se vi två britsar belagda med gräsmattor; det är familjens sängar. Några lergrytor och en kalebass stå på golvet och utgöra, jämte några bleckskedar, som sitta instuckna i väggens bindvirke, hela bohaget. Eldstaden utgöres av tre stenar mitt på jordgolvet, och röken får leta sig ut bäst den kan. På ytterväggen hänger en stor djup korg, avsedd för

hönsen att värpa i, och ovanför dörren hänger en avgud, som skall bevara huset i ägarens frånvaro. Vi tycka, att det skulle vara omöjligt att leva i ett sådant hus och under sådana förhållanden, som kongofolket lever uti, men dessa människor, som ej veta av något bättre, äro ganska nöjda med sin lott.

På senare tid har en och annan börjat yxa till ett bord eller en liten stol, men i de flesta hus är detta en okänd lyx.

Nu gå vi ut och titta på deras husdjur och finna då, att de utgöras av höns, getter, svin, hundar och kattor. De allra flesta svin äro svarta liksom sina ägare. Hundar och kattor, som här i landet måste försörja sig själva, äro ytterst magra, smutsiga och fulla av ohyra. Vi skulle gärna vilja taga vatten, såpa och en skurborste för att göra dem riktigt rena, fastän det nog ej skulle löna sig mycket, enär de strax skulle rulla sig i dammet igen. Kattorna, som ju fånga råttor, skulle väl ej behöva vara så magra, om de själva finge behålla sin fångst, men träffar någon liten pys på katten, då han fått en råtta, tager han den genast ifrån honom, rostar den litet, så att håren sveds av och kalasar så själv på den.

Om vi nu betrakta planteringarna, så finna vi, att man längs efter byns båda långsidor planterat en riktig häck av pisang, vars närande och goda frukter, stora som gurkor, utgöra en väsentlig del av folkets föda. Vi se också rätt många bomullsbuskar med sina stora gula blommor. En del buskar hava blommat ut och hava då i stället för blommor stora vita tottar av

Kongoby.

bomull, som tränga fram ur blomhöljet. Kvinnorna använda bomullen att göra snören av. Utanför byn både nere i dalen och uppe på backsluttningarna se vi stora jordnöts- och kasavarotsfält. De äro så väl skötta och ränsade, att det är en glädje att se dem. Det är kvinnorna, som utföra nästan allt jordbruksarbete här i landet, männen hjälpa dem blott med att röja och nyodla. Det enda redskap, som kvinnorna betjäna sig av vid jordbruket, är en hacka.

Under vår vandring hava vi kommit till utkanten av byn, och där se vi en syn, som lockar tårarna i våra ögon. Utanför ett litet hus sitter på en strå matta en gosse på omkring 12—14 år. Han är mager som ett skelett, och hans hud är betäckt med smuts och sår, i vilka flugor och andra småkryp girigt frossa. Även hundarna komma ibland och slicka hans sår, som de fordom gjorde med den fattige Lazarus. I sin ena hand håller han en ruska, med vilken han skulle hålla djuren ifrån sig, men han förmår det inte alltid, emedan han allt emellanåt slumrar till. Den stackars gossen lider nämligen av sömnsjukan, denna hemska sjukdom, som årligen skördar så många av Kongos folk. Då han lyfter upp sitt ansikte, läsa vi däri en smärta så djup, att ingen mänsklig tunga förmår tolka den.

Vi närma oss honom och fråga, om han hört något om Herren Jesus, barnens bästa vän. Han nickar jakande.

"Har du kanske gått i skolan här?"

"Ja, jag gick en tid och avlade då vittnesbörd om,

att jag ville lämna mina synder och bliva Guds barn Sedan kom sjukdomen, och nu orkar jag ej fortsätta i skolan."

"Snart torde Herren Jesus sända en ängel att hämta dig hem till sin ljusa himmel; då tager all värk och alla plågor slut."

Sömnsjuka.

"Ku dizulu, ku dizulu" (till himlen, till himlen) mumlar han, och faller åter i sömn.

Arma, beklagansvärda barn, nu har ingen människa misskund med dig, men när du är död, skola de skjuta och skrika för din skull och lägga filtar i din grav.

Vi bedja i vårt hjärta Gud, att Han snart måtte befria den lille korsdragaren från hans lidande.

Nedanför byn flyter en flod, och på dess strand se vi några av rotting flätade mjärdar, vilka användas att fånga fisk och krabbor med. De senare ätas endast av kvinnor och barn. Fisken trädes upp på små spetsade träpinnar och hänges ut i solen att torka. Torr fisk utgör en omtyckt handelsvara.

Då vi återvänt till byn, samla vi barnen för att samtala med dem om barnens bäste vän. Först sjunga vi ett par sånger, och det går med liv och lust. Sedan fråga vi ut en del bibliska berättelser, som de hört, och de giva i regel rätta svar. Det syns, att vi hava en duktig lärare i byn.

Nu måste vi bryta upp, om vi skola hinna hem före mörkrets inbrott. Solen går här upp klockan sex och ned klockan sex hela året om. Strax efter solens nedgång blir det alldeles mörk.

Barnen ställa nu åter upp sig i en rad och ropa: "Mavimpi lwenda!" (Gå med hälsan.) Och vi svara: "Mavimpi lusala!" (Stanna kvar med hälsan.)

Vi återkomma till stationen mycket trötta men glada över en lärorik dag. Vid aftonbönen beder varenda en av oss av fullaste hjärta: "Tack gode Gud, att du låtit oss födas i vårt härliga land och givit oss ett gott hem och kärleksfulla föräldrar, som lära oss din vilja! Tänk, o Gud, i nåd och barmhärtighet på Kongos arma barn, och låt snart din sanning bliva uppenbar för dem alla!"

V.

EN STÅNDAKTIG GOSSE.

Då vi första gången kommo till Kingoyi missionsstation och på gårdsplanen mottogos av en hel skara gossar, uppställda i rad, fäste vi strax vår uppmärksamhet vid en reslig gosse med ett mycket sympatiskt och intelligent utseende. Det var Luboki, stationens kock. Alla vita, som sågo honom, voro ense om, att han inte var lik sina landsmän, ty de äro i regel tröga och föga företagsna, men Luboki var företagsam och sökte göra efter allt möjligt, som han såg de vita göra.

Sin tjänst skötte han till allmän belåtenhet. Han kunde steka en höna eller baka bröd lika bra som en vit, och rent och snyggt höll han i köket. Om man tittade in i tjänarnas hus, så fann man både ett bra bord, några små stolar och trevliga spjälsängar, allt okänd lyx i de flesta kongohus, och på frågan, var dessa saker kommit ifrån, svarades, att de alla voro förfärdigade av Luboki på lediga stunder. Ja, han överraskade oss med att omkring sin säng sätta upp ett slags myggnät av smidiga tunna papyrusmattor. Hans uppfinningsrika hjärna sysslade jämt med något nytt, som han ämnade förfärdiga.

Fastän Lubokis hövding var avgudapräst och mycket fientligt stämd emot missionärerna, hade gossen vågat bliva en kristen, döpt och intagen i vår församling, men nog hade han haft mer än en het dust med hövdingen, Ndamba Yoka, därför.

Då vi varit på Kingoyi några månader, märkte vi, att Luboki förändrades både till sätt och utseende. Hans hållning blev mindre rak än förr, hans glättighet och företagsamhet blevo betydligt mindre. Vi fruktade att kongofolkets svåra fiende sömnsjukan började hemsöka honom, och snart funno vi dessa våra aningar besannade. Vi voro alla mycket ledsna för den präktiga gossens skull och bådo Gud, att hans lidande ej skulle behöva bliva för långvarigt eller svårt. Våra böner blevo hörda, förrän vi anade. En morgon saknades Luboki i sitt arbete, och då vi gingo ut för att se om honom, funno vi honom illa sjuk i lunginflammation. Nu följde några svåra dagar för den stackars Luboki. Han hade hög feber, hostade svårt och led av svårt håll i bröstet, men han var ändå nöjd och tålig. Då hövdingen fick höra om Lubokis sjukdom, kom han strax till stationen och ville bära gossen hem till byn, för att "buka" (bota med avgudars hjälp) honom, men Luboki protesterade på det bestämdaste däremot, sägande:

"Jag har nu en tid varit Guds barn och haft min frid och glädje i honom, skulle jag då återvända till avgudarna, när min tid kanske snart är ute, bort det."

Även vi tillsade avgudaprästen avlägsna sig och lämna gossen i fred. Han gick med en elak glimt i

ögonen, som bådade föga gott. Påföljande natt, då vi lågo försänkta i djup sömn, väcktes vi av en häftig knackning på dörren, och en ivrig röst ropade: "Skynda er ut, ty Ndamba är här för att med våld bära bort Luboki!" Vi voro endast kvinnor hemma, enär männen voro ute på bybesök, men en av oss

En kyrkogård i Kongo.

fick genast på sig litet kläder och skyndade ut. I gosshuset funno vi Ndamba jämte några män, som alla ivrigt uppmanade Luboki att taga sitt förnuft till fånga och söka avgudarnas hjälp. Vid vårt inträde sade Ndamba hånskrattande, att Luboki vore hans egendom, och att han ämnade behandla honom, som han funne för bäst utan att fråga oss om lov.

Vi genmälde, att huset, i vilket gossen låg, var vårt, och att vi ej alls önskade hans närvaro där; vidare ansågo vi gossen vara vår, då han var i vår tjänst, varför det vore klokast att avlägsna sig och ej vidare komma igen. Vred och skamsen måste han gå sin väg med oförrättat ärende. Luboki, som var ganska svag och därtill blivit mycket uppskakad av hövdingens besök, sade gråtande:

"O, mamma, låt kamraterna bära mig till snickarverkstan och lås in mig där, eljest kunde han komma igen och taga mig, utan att jag orkar försvara mig. Hör min bekännelse, att jag önskar dö som ett Guds barn och ej taga befattning med avgudarna."

Vi gjorde i ordning en bra bädd åt vår sjukling i snickarverkstaden. Då hans krafter avtogo mer och mer och vi förstodo, att slutet närmade sig, vågade vi knappast lämna honom, fastän vi hade låst in honom, så att ej hövdingen skulle kunna överrumpla oss och bortföra vår skyddsling. En söndagsmorgon, just då solen sände sina första strålar till jorden, somnade han så lugnt och stilla som ett trött barn i sin moders sköte. Då vi sände bud till hövdingen om Lubokis död, ville han strax hämta liket till byn och begrava det på hedniskt vis, men även det förbjödo vi. Vi redde hans sista viloplats på de kristnas kyrkogård, där hans broder förut vilar till uppståndelsens morgon.

Luboki var trogen intill döden, därför har han gått att mottaga livets krona i Guds ljusa himmel.

Må vi möta honom där!

VI.

GUD HAR RÄKNAT DEM.

På den smala, slingrande gångstigen, som leder fram till byn, kom Nsimba knogande med en stor, tung vedbörda på ryggen. Hon suckade ofta för sig själv och såg så bedrövad ut, att vi förstodo, att någonting allvarligt bekymrade henne.

Vi skola söka reda på orsaken till hennes bekymmer.

Nsimba var en kristen kvinna och mycket omtyckt av alla, som hon kom i beröring med. Hennes man, som varit lärare, var död, men hon ägde två flickor, Malata tio år och Nsusi sju. Hennes hövding ivrade mycket för, att hon skulle gifta om sig, men då invände alltid Nsimba: "Jag har ingen lust att gifta mig igen. Jag önskar ägna mig åt mina flickor och söka uppfostra dem till goda, kristliga människor".

Lilla Nsusi var lydig och snäll och var sin moder till mycken glädje, men Malata vållade henne mycket bekymmer. Fastän hon bekände sig att vara Guds barn, var hon osann och opålitlig samt hade en skötesynd, för vilken hon ständigt gav efter. Hon snattade nämligen från modern all mat, som hon kom över. Det hjälpte ej, att hon vid måltiderna fick äta så

mycket hon önskade, ty så fort modern vände ryggen till, tog hon, vad hon kom över i matväg. Hon lät dock aldrig ertappa sig på bar gärning med sitt snatteri, och då modern frågade henne efter någon mat, som försvunnit, erkände hon aldrig, att hon ätit upp den, utan svängde sig hit och dit med osanningar. Detta var orsaken till Nsimbas suckar och sorg.

Syster och bror.

Några dagar efter sedan vi gjort bekantskap med modern, kokade hon en stor gryta full med präktiga majsax. Hon hade just lagt upp dem på ett träfat och ställt detta på hyllan i det yttre rummet, då hon såg Malata komma. Hastigt gömde hon sig då bakom den stora vedhögen i det inre rummet för att se, om flickan skulle ta av majsen. Båda systrarna kommo samtidigt in i huset och vid åsynen av majsen sade Malata: "Se, vilken god majs! Det var länge sedan vi åto sådan, låtom oss smaka på

den". Men det ville den yngre systern inte vara med om, varför hon svarade:

"Du vet, att inte mor tycker om, att vi taga mat utan lov, och dessutom hava vi ju nyligen ätit."

"Mor behöver väl inte få reda på, om vi smakat på majsen, hon har nog inte räknat den."

"Inte tror jag, att mamma har räknat majsaxen, och inte ser hon oss heller, men du vet väl, att Gud i himmelen har räknat dem och att han ser oss."

"Då kunna vi ju bedja Gud om förlåtelse, sedan vi ätit."

"Jag tror inte, att Gud hör en sådan bön, när vi syndat med vett och vilja."

Då skämdes den äldre systern och började bittert gråta, sägande:

"O, huru syndig och ond jag är, som frestar dig att göra orätt! Nu vill jag bedja Gud och mor om förlåtelse och bliva snäll såsom du."

Nsimba kom nu fram från sitt gömställe och då bekände Malata under tårar sin synd, varpå de gemensamt bådo Gud att hjälpa Malata övervinna sina frestelser. Modern gav henne också sin fulla förlåtelse.

Den dagen blev en vändpunkt i Malatas liv, nu är hon ärlig och lydig och rädd för att göra sin kära moder emot.

Frid och glädje härskar i det lilla enkla hemmet. Nu suckar ej Nsimba mera för sin flickas skull, utan är glad och lycklig, ty hon vet nu, att båda hennes barn äro med på vägen till det himmelska hem, dit fadern gått före dem.

VII.

NÅGOT UR LILLA MPANZUS HISTORIA.

Lilla Mpanzu innan han fått någon skjorta.

Man kunde ej gärna få se en trevligare liten svarting än Mpanzu. Han hade ett par glittrande glada ögon och var fet och trind som en liten ost och skinande svart som en nypolerad järnspis. Hela livet log emot honom, och därför var han jämt sprittande munter och glad.

Den lilla pysen hade ett sätt att se på en och att le, som tog allas hjärtan med storm. Då hans by var belägen alldeles i närheten av stationen, gick han dagligen dit och blev snart allas favorit.

Med ett barns säkra instinkt förstod han, att vi tyckte om honom, och detta faktum sökte han så mycket som möjligt utnyttja till sin fördel. Han var så omöjlig att bedja om likt och olikt, att vi gåvo honom namnet "Tiggelin".

Så fort han såg en sak, som tilltalade honom, frågade han: "Skall den där saken användas något

mer?" Själva meningen med frågan var då: "Du behöver nog ej saken mera, giv den åt mig".

En kvinnlig missionär skänkte honom en gång en präktig skjorta, och från den stunden tog han det för alldeles självklart, att hon alltfort skulle sörja för hans beklädnad. Då skjortan blev sliten, gick han och visade den för sin vän, sägande:

"Nu börjar min skjorta att dö, så nu får du snart giva mig en ny."

"Din skjorta är inte sämre, än att du kan använda den länge än."

"Om jag går i kyrkan med den här skjortan, kan jag inte hava någon nytta av predikan."

"Varför kan du inte det?"

"O mamma, då skulle jag bara tänka på att den är trasig, och då kunde inte Guds ord gå in i mitt hjärta."

För detta argument böjde hon sig och gav honom åter en skjorta. Vi stodo bredvid, då han satte den på sig och givarinnan frågade honom:

"Vad säger du nu då?"

"Giv mig ett skynke också!"

Vi brusto alla i skratt, och då förstod Mpanzu, att det var något galet. Han bockade sig då, sägande: "Ntondele beni!" (Tackar så mycket). Den nya skjortan var till hans stora fröjd försedd med bröstficka.

Då han kom ut, mötte han en annan missionär på gården. Han öppnade då fickan, sägande: "Se här, huru min ficka gapar efter en sångbok".

"Vad skulle du med den till, du, som inte kan läsa?"

"Det betyder väl ingenting, jag kan sångerna utantill, och så tittar jag i boken, då jag sjunger."

"Du får nog sjunga utan bok, tills du lärt dig att läsa."

"Vill du kanske hellre giva mig en sked att stoppa i fickan?"

Skolgossar på Kingoyi.

"Då du fått en så fin skjorta, bör du vara nöjd för denna gång."

"I bobo kwandi!" (Alldeles riktigt.)

Mpanzu gick flitigt i söndagsskolan, där han oftast gav rätta och pigga svar. En tid följde han en av våra hjälplärare ut som "passopp". Hemkommen igen, förbluffade han oss med att fråga:

"Kunna ni inte sända ut mig som lärare snart?"

"Du som själv bara gått i småbarnsskolan en liten tid, huru skulle du kunna lära andra?"

"Jag kan många bibliska berättelser utantill, och så kan jag bedja och sjunga, räcker inte det?"

"Jo, det räcker till att vara ett litet ljus hemma i din by, men med din lärarebefattning får det nog anstå tills vidare."

Hittills hade allt varit ljust och glatt för lilla Mpanzu, och han hade varit utan alla bekymmer, men då bröt livets allvar över honom på en gång. Hans mor blev nämligen angripen av den hemska sömnsjukan, och då fick Mpanzu, som var äldst, på sitt ansvar att se efter sina tre små syskon, en gosse på omkring fem år, en annan på två och en liten syster på blott några månader.

Nu började ett strävsamt liv för den lille pysen. Han blev i en hast så tyst och allvarsam, och man hörde sällan hans klingande skratt. På grund av sin sjukdom hade modern ej tillräckligt med mat att giva sin lilla tös, varför vi måste taga oss an henne. Morgon, middag och kväll kom då Mpanzu knogande med lilla Ngundu på ryggen för att få soppa åt henne. Han matade henne så försiktigt och ordentligt som en vuxen människa skulle hava gjort. De kläder hon fick här, tvättade han också och höll rena och snygga. En dag kom han springande mycket förskräckt och omtalade, att både modern och Ngundu voro försvunna, och ingen visste, vart de tagit vägen. De sömnsjuka bliva nämligen ofta sinnesrubbade. Det

hade nu modern blivit, och då stigit upp på natten, tagit sin lilla flicka med sig och givit sig iväg.

Alla män i byn gingo nu skallgång efter de försvunna men funno dem först efter två dygns sökande. Under tiden hade den stackars kvinnan irrat omkring i skogarna eller legat gömd i gräset med sitt barn. Båda voro ganska medtagna, men lilla Ngundu kryade snart på sig, då hon fått äta sig mätt. Nu fick Mpanzu till sina andra åligganden också det att vakta modern, så att hon ej på nytt skulle giva sig iväg med barnet.

Då modern ej längre orkade arbeta på sina fält för att skaffa mat åt sina små, fingo de andra kvinnorna i byn draga försorg om dem, ty fadern har, enligt detta folks begrepp, ingen skyldighet att sörja för barnen.

När Mpanzu kom hit för att besöka söndagsskolan eller gå till predikan, hade han alltid sin lilla syster med sig, för att hon skulle vara i gott förvar, men trots alla hans försiktighetsmått så lyckades det modern att ännu en gång fly och taga med lilla Ngundu. Denna gång var hon borta i närmare en veckas tid och återkom till byn i ett ömkligt tillstånd. Lilla Ngundu, som fått svälta och fara illa, under det hon varit hos modern, kunde ej trots alla omsorger repa sig igen utan dog helt kort därefter. Mpanzu sörjde sin lilla syster djupt. Han gick omkring och hängde huvudet och var så tyst och fåordig; hans lilla pladdrande tunga ville ej komma igång som förr. Modern lever ännu, men är oförmögen att sköta om sina

barn. Det torde ej dröja så länge, tills hon får följa sin lilla flicka till det land, varifrån ingen vänder åter.

Den by, som Mpanzu tillhör, har nu flyttat ganska långt härifrån, så vi träffa honom inte så ofta som förut.

Han säger dock själv, att han fortsätter med "att stadigt vandra på Guds väg".

Fortsätter han därmed, så torde han, om han får leva och växa upp till man, en gång få sin önskan uppfylld att bliva en missionär bland sitt eget folk.

VIII.

MAHUNGU MAMBIKA.

Berättelse om en slavgosse.

Vår första bekantskap med Mahungu daterar sig från ett bybesök, som vi gjorde strax efter vår ankomst till Kingoyi. Vi ämnade besöka några byar i Franska Kongo, men då vi ej voro säkra om vägen, så måste vi skaffa oss en vägvisare. I Mpete, den första by, i vilken vi rastade, träffade vi då Mahungu, som var villig att följa med oss. En trevligare följeslagare kunde vi ej hava fått. Han pratade om likt och olikt och var sprittande munter och glad. Skada blott, att vi, som voro nykomna i landet, ej förstodo hälvten av hans tvivelsutan mycket underhållande prat.

Var vägen smal och spärrad av taggiga snår, så sprang han före och skar bort en del av törnena, så att de ej skulle slå "mindebe" i ansiktet, och skulle man hoppa på stenar över någon liten flod, var han också med för att se till, att allt gick lyckligt.

Då vi besökt ett par byar, rastade vi under ett par stora träd nere vid en flod för att dricka kaffe. Både Mahungu och den gosse, som bar vår lilla matlåda, fingo då var sin vetebulle. Mahungu tittade då först på sin och sedan på den andras bulle, och då han fann sin egen vara något större, bröt han en bit därav

och gav åt den andre gossen. Detta förvånade oss mycket, då vi eljest sett, huru alla fikade efter att få den största biten.

På vår fråga, om han vore ett Guds barn, svarade Mahungu, att han ännu ej vore det men funderade mycket på att bliva det.

När vi på eftermiddagen skulle återvända till stationen, voro vi mycket trötta efter vår ansträngande marsch i solgasset. Detta såg pysen och sade då: "Tröttna inte än mamma, snart få vi se stationen skymta fram bakom kullarna och då du kommer dit, får du vila."

Då vi skiljdes från Mahungu, hade vi hunnit bliva goda vänner med varandra.

Några dagar därefter knackade det på vår dörr, och Mahungu trädde in.

"Vad har fört dig hit i dag?" frågade vi.

"Jag har kommit för att fråga, om man kan bliva ett Guds barn genom att lämna alla synder utom en?"

"Vad föranleder dig att göra en sådan fråga? Vet du ej, att vi måste lämna alla våra synder, om vi vilja vara Guds barn?"

"Jag är villig att lämna alla mina synder, men jag måste fortsätta med att tappa palmvin, ty eljest slår min hövding mig obarmhärtigt."

"Kunna inte dina anhöriga hjälpa dig, så att du slipper tappa palmvin?"

"Jag har inga anhöriga där i byn, jag är köpt som slav dit."

"Du som är så liten, är du redan såld?"

"Å, det är många år sedan dess. Nu torde jag vara tolv år, då var jag kanske fyra."

"Berätta vad du minns ur ditt liv, innan du såldes!"

"Gärna, om du vill höra på.

Jag föddes i närheten av Nganda i en by, som heter Kihungu. Då jag var helt liten, kanske tre år, dogo min mor och min far strax efter varandra. Då jag var för liten att göra någon nytta, ville ingen i byn taga sig an mig. Kvinnorna gåvo mig dock mat, så att jag ej behövde svälta allt för mycket, men nog förstod jag, att de helst ville bliva mig kvitt. En kväll kallade hövdingen mig till sig och sade:

"I morgon bittida skall jag och några av mina män gå till en marknad långt bort härifrån och köpa grytor, då skall du följa med."

Jag grät och bad att få stanna i byn, men hövdingen höll fast vid, att jag skulle gå med.

Följande morgon tog hövdingens ena hustru och tvättade mig, smorde in min kropp med olja och satte på mig benringar av mässing och andra grannlåter, som jag aldrig burit förr. Därefter togo männen några strå mattor och en påse med mat, och så begåvo vi oss i väg.

Då vi hade gått ganska långt, var jag alldeles uppgiven av trötthet och frågade:

"Kunna vi inte köpa grytor här i närheten, ty nu orkar jag inte gå längre?"

Männen brusto alla i skratt vid mina ord, men hövdingen svarade:

"Här finnas inga grytor som duga, vi måste gå långt

Skolbarn i Franska Kongo.

än. Orkar du inte gå, så få männen tura om med att bära dig på ryggen".

Stundtals blev jag då buren, och stundtals gick jag, och så fortgick det hela dagen.

På kvällen kommo vi till en by, där vi skulle stanna över natten. Jag grät då på nytt och bad männen köpa grytor, så att vi kunde få återvända till vår by. De skrattade blott och sade:

"Här i byn göra de inga grytor, det är längre bort åt Kingoyi till."

Tidigt nästa morgon började vi vår vandring igen, och när solen stod högst på himlen, kommo vi till byn Mpete. Då byns hövding fick se oss, kom han oss till mötes, hälsade och sade: "Hava ni nu kommit hit med pojken, som skulle säljas?"

Mitt hjärta fylldes med obeskrivlig ångest vid dessa ord. Hade de lurat mig med hit för att sälja mig till en främmande by och till obekanta människor. Jag fick snart visshet om, att den omnämnda pojken var jag, ty männen i Mpete började titta på mig och känna på min kropp. Jag hörde som i en dröm, huru de började köpslå om mig. Under det männen drucko sitt palmvin, ackorderade de om priset för mig och enades slutigen om tre små svin och en get.

När männen från min by reste sig för att gå hem, gjorde jag mig i ordning att följa med, men mannen, som köpt mig, tog mig armen och sade: "Nu kommer du att stanna här, ty jag har köpt dig". Jag grät ohejdat, men det hjälpte ej, männen från min by avlägsnade sig ändå. Huru jag sörjde och grät den första

tiden i Mpete! Många gånger funderade jag på att rymma, men ack jag hittade ju ej tillbaka till min by, jag måste stanna, där jag var. Min nye hövding, som hette Mbika, var dock ganska hygglig emot mig och gav mig tillräckligt med mat. Även barnen i byn voro snälla emot mig, varför sorgen i mitt hjärta lindrade så småningom. Då jag varit i byn en tid, sade Mbika till mig: "Nu är du tillräckligt stor att börja göra nytta. I morgon får du försöka med att tappa palmvin".

Jag var gruvligt rädd för att gå upp i de höga palmerna och bad att få slippa, men då sade min hövding: "Om du ej vill tappa mitt palmvin, skall jag föra dig till marknaden och sälja dig igen, om du tycker bättre om det". Det ville jag för ingen del utan lovade att försöka tappa palmvin. O, huru rädd jag var, då jag första gången satte mig i klaven och började klättra uppför en hög palmstam! Jag klättrade en bit och for sedan ned igen, och därmed höll jag på en lång stund, men slutligen lyckades det mig att komma upp och tömma ur kalebassen, som satt uppe i palmen och sätta dit den igen. Allt gick runt i mitt huvud, men jag kom lyckligt ned i alla fall. Några dagar därefter föll jag dock ner och slog mig illa, så att jag ej kunde gå på flera dagar. Detta ökade min rädsla, men jag måste hålla på i alla fall. Då man håller på att tappa palmvin varje dag, får man en viss färdighet i att klättra, och rädslan försvinner så småningom.

Jag fick i byn en god vän, som sökte hjälpa mig

i mina svårigheter. Det var en gosse vid namn Kibangu, som gick i skola vid Kingoyi. Då han såg, huru jag längtade efter att få gå hem till min fäderneby, sade han: "Du skall bedja den gode Guden hjälpa dig i dina svårigheter".

Palmvinstappare.

"Bedja till Gud, som är ond på oss och 'äter' oss, o nej!"

"Det är inte så, som vi förr trott, att Gud är vår ovän. Han är i stället vår bäste vän, som givit oss sin ende son till en Frälsare. Det har jag lärt i stationsskolan. Dit skulle du också försöka komma."

Jag tänkte mycket på Kibangus ord om en Gud, som ville hjälpa oss i vår nöd, och jag fick stor lust att höra mera därom och gå i skolan.

Min hövding ville dock ej höra talas om att jag skulle gå till stationens skola, men då ni började skola i vår by, har jag gått där sedan dess. Nu är min önskan den att bliva ett Guds barn, men jag får ju inte upphöra med att tappa palmvin. "Ack att någon kunde hjälpa mig!"

Vi lovade den stackars gossen att tala vid hans höv-ding och om möjligt utverka, att han finge besöka skolan här.

Vi sågo ej till gossen på ett par peckor, men så en dag kom han springande hit och berättade:

"I går sade jag till min hövding, att jag ämnade upphöra både med att tappa och dricka palmvin, enär jag ville bliva ett Guds barn. Han tog då klaven och slog mig med så hårt och länge, att jag trodde jag skulle dö. Nu har jag rymt ifrån honom för att stanna här och gå i skolan."

"Under sådana förhållanden kunna vi ej taga emot dig, det förstår du nog. Du får dock stanna här, tills Mbika kommer efter dig, så skola vi göra upp med honom."

Hövdingen förstod nog, att gossen tagit sin tillflykt hit, men han gjorde sig ingen brådska att hämta honom. Kanske skämdes han inför oss, därför att han misshandlat honom.

Då Mahungu varit här omkring en vecka, kom Mbika hit för att återföra gossen till byn. Vi talade då reson med honom, med den påföljd, att han blev spak och tillät Mahungu stanna här och gå i skolan.

Så glad pysen blev! Nu skulle han få gå i skolan och få sitt namn inskrivet i "den stora boken". O vilken fröjd!

Påföljande söndag steg han upp efter mötets slut och bekände sig vilja lämna sina synder och bliva ett Guds barn. Därefter erhöll han tillika undervisning i dopskolan.

I gosskolan trivdes han utmärkt och skötte sig till vår fulla belåtenhet. Han hade lätt för att lära och var mycket uppmärksam under lektionerna, varför han snart blev den främste i sin klass.

Då Mahungu varit hos oss ungefär ett år, fick han "nkudu", ett slags otäckt, smittosamt hudutslag, som gjorde, att han måste lämna skolan för en tid. Huru bedrövad den stackars gossen var över att nödgas lämna skolan, sina lärare och kamrater! Han satt ute på gårdsplanen med huvudet lutat mot sina knän och grät högljutt. Vi sökte trösta honom med, att han snart skulle bliva bra och komma tillbaka igen, men hans tårar fortforo ändå att rinna.

Vid avskedet sade han: "Tro inte, att jag skall glömma bort det jag fått lära mig här, jag skall tänka därpå dagligen och därjämte fortsätta med att flitigt läsa i min bibel och mina andra böcker".

Han tillfrisknade jämförelsevis fort, så att han efter ungefär åtta månaders bortovaro kunde återvända till oss igen. Han fortsatte nu i skolan, tills han genomgått dess fyra klasser och erhöll vid avgångsexamen ett mycket gott betyg.

Året förut hade han blivit döpt och i dopet antagit namnet Elisa.

Då han i sin by ej fann någon sysselsättning, som tilltalade honom, begav han sig, en tid efter det han slutat skolan, ned till residensstaden Boma för att söka arbete.

På grund av att han var läs- och skrivkunnig fick han nu en ganska förmånlig plats i ett handelshus.

På denna plats är dock Mahungu omgiven av många frestelser, enär de vita män, som hava handelshus härute, göra allt för att förmå sina svarta biträden att supa och deltaga i mycket ont, men vi hoppas och tro, att Mahungu under alla frestelser skall hålla sig tätt intill den Frälsare, som han lärde sig älska och följa under sin skoltid på Kingoyi.

IX.

EN "SMUTSGRIS".

De allra flesta kongobarn hava ingen aning om, vad renlighet och ordning vill säga. Då de äro helt små, överösas de dagligen med en full gryta vatten för att bliva rena. När de bliva större, tvätta de sig kanske ett par gånger i veckan eller så. När de äro rena och nytvättade, äro deras kroppar glänsande chokladbruna, men när de krupit omkring på jorden och i askhögarna och smutsat ner sig, äro de grå som mullåsnor; en ful färg på ett barn.

Ingen, som ej sett det, kan göra sig en föreställning om, huru bybarnen se ut, då de komma hit för att börja i skolan. De flesta äro smutsiga och illaluktande, fulla av löss och jordloppor och deras skynken styva av smuts. Att tvätta dessa, faller dem inte in, då gå de ju mycket fortare sönder. Det första vi hava att lära barnen, är, att de skola hålla sig rena och snygga. Då gossarna varit i skolan någon tid, få de en skjorta och ett skynke av starkt bomullstyg, och dessa kläder måste de tvätta varje vecka. Tvål därtill få de också här. På en kort tid se vi, huru

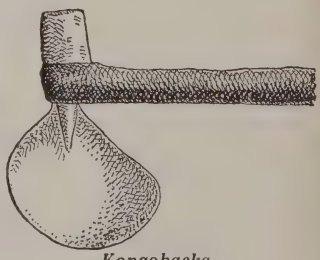

Kongohacka.

pojkarna förvandlas och börja se snygga ut. Varje måndagsmorgon hava vi "skjortsyn", och då måste de, som uraktlåtit att tvätta sina kläder, plikta. Därför komma de nästan mangrant hit rena och uppsträckta på måndagsmorgnarna. Det finns dock en och annan urbota pojke, som man inte kan få att iakttaga de enklaste fordringar på renlighet.

Pojkar bada.

En sådan gosse var Ngoma Lukwala. Trots böter och förmaningar kom han i flera veckor smutsig och otvättad som en gris. Hans kropp var grå, och det var omöjligt att bestämma färgen på hans kläder.

Vi funderade hit och dit, huru vi skulle bete oss med pojken. Så fingo vi en idé. Barnen äro mycket rädda för att bliva till åtlöje för andra, och av detta förhållande tänkte vi begagna oss för att väcka gossens ambition.

Helt oförmodat frågade vi därför en dag hela gossskaran: "Hava ni hört den ledsamma händelse, som skett i Ngomas by?"

Alla sutto i spänd förväntan, Ngoma allra mest, att få veta, vad det var, ty ingen hade reda därpå.

"Jo", sade vi mycket allvarsamt, "alla vatten i byn och i dess närhet lära ha alldeles torkat ut. Vad skall nu Ngoma, som är så renlig och fin av sig, få att tvätta sig och sina kläder i?"

Hela skaran brast ut i ett skratt, som aldrig ville taga slut, och allas ögon voro riktade på Ngoma, som satt där mörk som ett åskmoln.

Då arbetet för dagen var slut, sprang han, så fort benen buro honom, till byn. Vi tänkte, att han möjligen gick för att ej återkomma, men nej, nästa morgon fingo vi göra bekantskap med en helt ny Ngoma, glänsande ren, nyklippt och klädd i en ny ren skjorta och dito skynke.

"Det är en fröjd att se dig nu", sade vi till honom. "Tycker du inte själv, att det känns trevligare att vara ren och snygg än att låta smutsen gro igen om dig?"

Jo, det tyckte han, och från den dagen höll han sig också ren och snygg.

X.

LILLA NKENGES SVÅRIGHETER.

Till den stora byn Nsanga, belägen en dagsresa från Kingoyi, sände vi för några år sedan en hjälplärare, som skulle börja skola i byn och tillika predika Guds ord för folket.

Ganska många barn besökte skolan, och efter en tids förlopp bekände flera av dem, att de önskade lämna sina avgudar och bliva Guds barn. Den flitigaste och uppmärksammaste av alla barnen var en flicka vid namn Nkenge. Hennes mor var död, och hon hade en styvmor, som ej alls var snäll emot henne. Denna fann det mycket onödigt, att Nkenge skulle gå i skolan.

"Gossar kunna gärna gå i skolan", sade hon, "men för flickor är det överflödigt, ty de skola arbeta på fälten."

Nkenge bad dock så enträget att få gå i skolan, att modern till slut gav med sig men på ett villkor. Hon förbjöd flickan på det strängaste att mottaga "de vitas lära" och bliva Guds barn.

"Blir du ett Guds barn", sade hon, "får du aldrig mera någon mat av mig utan får försörja dig bäst du kan."

Den lilla flickan blev mycket bedrövad över dessa

ord, ty hon hade fått längtan i sitt hjärta efter att tillhöra Gud. Hon tänkte på alla sköna berättelser, hon hört om Guds kärlek och godhet mot människorna och förstod, att det skulle vara mycket bättre att vända sig till honom än till de stumma avgudarna, som väl hava ögon men ej kunna se, öron, men ej kunna höra!

En kväll, då det var möte i byn, steg hon därför upp och bekände sig vilja lämna sina synder och bliva Guds barn. Huru vred modern blev, då hon fick höra om flickans bekännelse! Hon överöste henne med smädeord och lät henne gå och lägga sig utan mat.

Nkenge fällde dock ej modet utan svarade: "Jag får det nog svårt, om du upphör med att giva mig mat, men jag tror, att Herren Jesus, som nu är min höv-ding, skall hjälpa mig".

Följande morgon tog kvinnan Nkenge med till sina fält och lät henne arbeta hårt hela dagen utan att få någon mat. Då flickan blev hungrig och bad om litet mat, slog modern henne sägande:

"Du vet min vilja, lämna den nya läran, och vi bliva vänner igen, varom inte, så får du sörja för dig själv".

Flickan måste därför vara utan mat hela dagen. På kvällen fick hon en kasavarot av en flicka i byn. O, huru gott den smakade den hungriga, trötta lilla flickan!

Påföljande dag gick det likadant, och så fortgick det en lång tid framåt för den stackars Nkenge. Hennes hårda styvmor vägrade att giva henne mat, varför hon på de stunder, som hon kunde få ledigt från arbetet

på fälten, måste fånga råttor, larver o. d., som hon sedan förtärde eller bytte bort mot kasavarot eller jordnötter.

Fastän hon magrade av den många gånger otillräckliga födan, var hon glad och nöjd och fasthöll vid sitt beslut att vara Guds barn.

Till sin lärare sade hon en gång på tal om sina svårigheter: "Då jag kommer till Guds stad är allt svårt borta, som har plågat mig här; därför måste jag hålla ut för att få ingå i den staden".

Då modern såg, huru ståndaktigt Nkenge höll fast vid "den nya läran", samt huru snäll och lydig hon var, trots all hård behandling, tog hon henne åter till sig och gav henne mat som förr.

Nu blev Nkenge jublande glad och tacksam, och innerligare än förut hörde man henne sjunga sin älsklingssång: "Vi allesammans, låtom oss prisa Gud varje dag, år efter år. Han är, har varit och skall förbliva, Han alla människors bästa vän."

XI.

HURU KONGOBARNEN AGAS.

Mödrarna i Kongo känna ej till det gamla goda ordspråket: "Böj vidjan, medan den är grön, så blir den både stark och skön". De låta därför sina barn under de första levnadsåren få sin vilja fram i allt. Det är då helt naturligt, att barnen bliva egensinniga och självsvåldiga i hög grad.

"Mitt barn är ännu så litet", tänker modern, "då det blir större, får det lära sig att lyda." Men en vacker dag upptäcker modern till sin förvåning, att det är barnet, som är "herre i huset" och regerar henne och ej tvärt om, och då beslutar hon, att det skall stukas på en gång och lära sig att lyda. Detta faller sig dock ej så lätt, enär de små kongobarnen äro häftiga av sig och lätt brusa upp vid bestraffning. Då blir modern också mycket vred, så att hon ibland grymt straffar sitt barn för ganska små förseelser.

En gång, då vi gingo att besöka en by, funno vi utanför densamma en liten flicka, som låg och vred sig på marken under höga rop. På vår fråga vad som fattades henne, svarade hon, att modern strött rödpeppar i hennes ögon. Rödpepparn, som är mycket stark, svider naturligtvis som eld i ögonen och åstadkommer ibland inflammering, som varar i flera

dagar. Denna grymma art av bestraffning är mycket vanlig.

Ett annat mycket använt bestraffningssätt är att bulta barnet i huvudet med ett vedträ, så att stora kulor och ibland sår uppstå. Det hjälper ej, att det arma offret för moderns raseri vrider sig i smärta och beder om nåd, kvinnan slår och slår, tills henner vrede lagt sig.

Att stänga in barnet och låta det vara utan mat en dag eller mera användas av många mödrar. Då barnen i regel hava god aptit och behöva mycket mat, förstå vi, huru plågsam denna art av bestraffning skall vara.

Oseden att skrämma barn är också allmän i Kongo. Om t. ex. en gosse är gensträvig och ej vill lyda, säger modern: "Om du fortfar att trilskas på detta sätt, så kommer du aldrig att växa mer utan får förbliva, så liten du är", eller "om du är olydig, får du aldrig någon ordentlig fångst i dina giller och fällor utan endast ormar, skorpioner och tusenfotingar". De helt små barnen hotas med att "den vite kommer", och detta är liktydigt med det somliga här hemma säga att "busen" eller "sotarn" kommer. De små börja högljutt skrika och försöka krypa tätt intill sin mor, som då drar sig undan för att öka deras rädsla.

Barnen bliva mycket uppskrämda av alla dylika hotelser, vidskepliga som de äro till sin natur. Någon gång händer det, såsom nyligen vid Kingoyi, att en kvinna misshandlar sitt barn, så att det dör.

Den ovan nämnda kvinnan, som såg en vit statens

man närma sig byn, tog sitt omkring tre års gamla barn och flydde in i det långa gräset för att gömma sig. Hon tillsade barnet att hålla sig tyst och stilla för att ej röja deras gömställe, men då den lille det oaktat började skrika, tog hon sin medförda hacka och slog honom upprepade gånger i huvudet därmed, tills han föll död ned vid hennes sida. Hon får nu i fängelset sona sitt brott.

Huru tacksamma borde ej alla svenska barn vara, vilka äga goda, kärleksfulla föräldrar, som fostra och aga på ett vist och kärleksfullt sätt.

Älska, lyd och ära sådana föräldrar!

XII.

HANS FÖRSTA JUL.

Lilla Ngimbi var född och uppfödd i en hednisk by, dit inte en stråle av evangelii ljus trängt in. Aldrig hade han hört talas om Gud eller om hans enfödde son, Jesus Kristus, som kom till världen att frälsa syndare, både vita och svarta.

Alla i hans by vände sig till de stumma avgudarna för att söka hjälp.

En dag återkom till byn en yngling, som för flera år sedan lämnat den för ett söka arbete på främmande plats, och han hade mycket att berätta.

Sedan han en tid arbetat på en plantage, hade han kommit till en missionsstation, där han gått i skola och lärt sig läsa och skriva. Under skoltiden hade han också lärt känna den sanne Guden och upphört att tro på avgudarna.

Nu hade man nyss firat "den utländska högtiden" — julen — på stationen, och det var något så obeskrivligt, att det räckte till samtalsämne i flera dagar.

Alla i byn voro mycket intresserade av ynglingens berättelse och förvånades över, huru mycket han hört och sett i de trakter där han varit. Ingen var dock så intresserad som lille Ngimbi. Åter och åter kom han till ynglingen och sade:

"Berätta mera om den utländska högtiden", eller: "tror du, att jag någonsin kan få vara med om en dylik fest?"

Då han fått veta, att en stor skara gossar gingo i skolan vid stationen, började han ligga efter hövdingen med böner om att få gå dit. Denne var i början mycket ovillig att släppa gossen en så lång väg för att gå okända öden till mötes, men han bevektes slutligen av den lilles enträgenhet och lovade honom att få gå. Den gossen, som förut besökt skolan, skulle med och visa vägen.

Då tiden att börja skolan närmade sig, gjorde Ngimbi iordning sin matsäck och lade in den i ett pisangblad. Han fick också 20 centimes av hövdingen att köpa mat för. Och så begav han sig av den långa, långa vägen till missionsstationen, undrande om han skulle bliva mottagen eller ej.

Då lärarinnan vid missionsstationen fick höra, att Ngimbi kommit från en så långt avlägsen by för att börja skolan blev hon mycket rörd.

"Vill verkligen du, som är så liten, skiljas från din by och alla de dina och stanna här en så lång tid?" sade hon. "Du kan ej få gå tillbaka till din by, förrän terminen är slut, om du börjar här nu."

Lilla Ngimbi såg då så trohjärtat upp i hennes ögon. "Ja", sade han, "jag vill stanna här, ända till dess jag får vara med och fira Jesu födelses högtid, som jag hört så mycket märkvärdigt om."

Han visade också sina slantar. "De här pengarna har jag fått av min hövding att köpa mat för, till dess jag kan få matpengar här", sade han.

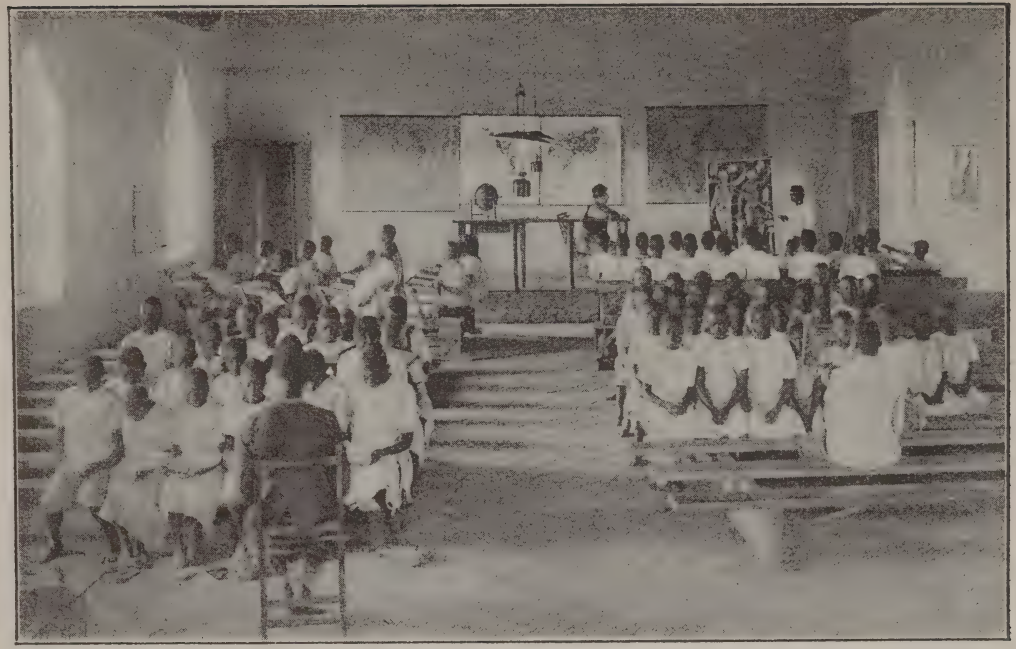

Goss-skolan på Kingoyi.

Han blev då inskriven och fick börja i skolan. Huru förvånad blev han ej över allt det nya, som han där fick se och höra. Mest intresserad var han dock av de bibliska berättelserna samt tavlorna ur Jesu liv, vilka visade, huru Frälsaren gick omkring här nere, gjorde väl och hjälpte alla.

Det dröjde ej länge, förrän han började älska Frälsaren och ville vara hans barn.

I likhet med andra barn, som vänta på något roligt, tyckte han, att den dag, han väntade på, borde vara inne snart. Och då han gått i skolan ett par månader, frågade han blygt, om inte "den utländska högtiden", snart vore här. De andra gossarna, som gått längre i skolan och fått litet mera begrepp om tiden, började skratta, men lärarinnan svarade: "Nej, min gosse, det dröjer allt länge. Först måste denna regntid sluta och torrtiden komma och gräseldarna brinna, och så när en ny regntid kommer, då är snart högtiden här".

"Månne jag kan leva så länge?" suckade Ngimbi.

"Det ska vi bedja Gud att du får", svarade hans lärarinna.

Dagarna blevo veckor och veckorna blevo månader, och så slutade vårterminen, och barnen fingo ferier. Ngimbi förmanades vid avskedet från skolan att söka vara ett litet ljus i sin mörka by och med både ord och vandel vittna om sin Frälsare.

Vid höstterminens början infann han sig punktligt och berättade förnöjd, att han lärt barnen i byn sjunga några sånger, som han själv lärt i skolan.

Tiden i skolan gick sin gilla gång, och så kom den dagen, då man kunde säga: "om tre dagar är det jul". Jullådorna från Sverige hade anlänt för ett par veckor sedan, men deras innehåll var fördolt för skolgossarna. Dessa lådor voro dock föremål för allas intresse, och när gossarna om kvällarna sutto kring sina eldar, samtalade de mest om dem eller den stundande julhögtiden. Alla väntade och längtade, Ngimbi allra mest.

Dagen före julafton rådde ett rörligt liv på stationen. Så fort det blev ljust på morgonen, kom en stor skara kvinnor, som buro stora korgar med jord- och palmnötter, kassavarot och pisang, som de sålde till festmåltiden. Längre fram på dagen kommo fem män, som ledde var sin gris i ett snöre. Det var julgrisarna, som skulle slaktas och tillredas för måltiden. Alla skolgossarna och många både gossar och kvinnor från alla byarna runtomkring voro i full verksamhet med att rosta och krossa jordnötter, skala kassavarot och prässa oljan ur palmnötterna.

På julaftonens morgon var en ännu större skara samlad, dels för att hjälpa till, dels för att se på och njuta av den sköna doften, som ångade ur en mängd stora bleckcylindrar.

Efter hand kommo eleverna från våra byskolor, varje skola åtföljd av sin lärare, så att vid middagstiden voro mycket över tusen personer samlade på den öppna platsen bakom vår kyrka. Klockan två ringdes i den stora klockan, till tecken att festmåltiden skulle börja. Varje gäst var försedd med ett

pisangblad att mottaga sin portion på, och en och annan var nog lycklig att äga en sked.

När en av missionärerna bett Gud välsigna maten, fick en byskola i sänder, företrädd av sin lärare, gå fram, och varje elev undfägnades med en stor portion yuma och en bit fläsk. Sedan gingo gästerna och

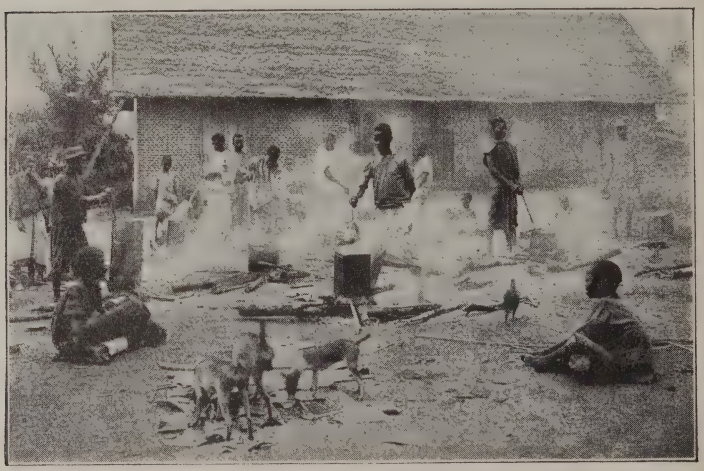

Julmaten tillagas.

satte sig i gräset och förtärde sin mat, glada och lyckliga över den präktiga måltiden.

Fastän en hel rad av lärare biträdde vid serveringen, dröjde det ändå tre timmar, innan hela den stora skaran var bespisad.

Glada och mätta återvände många av dem till sina byar, under det andra sågo sig om efter en liggplats för natten för att vara med i julottan på julmorgonen.

Klockan fem kom den efterlängtade stunden, då skolgossarna vid stationen skulle få sina julklappar. Varje gosse fick ett paket, som innehöll en skjorta, ett skynke, ett ljus, en bit tvål och ett par pennor. De flitigaste gossarna kunde därjämte få en sked, en kniv eller en liten spegel.

O, att ni alla, som varit med om att sända julgåvor till våra skolgossar, kunnat vara med om att dela deras glädje! Allra roligast var det att se de minsta gossarna, som för första gången firade jul — för första gången fingo ett julpaket i sina händer. Huru strålade ej deras ögon av fröjd, och huru andäktigt betraktade de ej sina gåvor. Säkert tyckte de sig vara ägare till omätliga skatter.

Något avsides från de andra uppe på gräsmattan låg lille Ngimbi på knä och betraktade innehållet i sitt paket. Han hade fått en fin flanellskjorta, försedd med blanka knappar och en bröstficka. Gång på gång strök han med handen över skjortan, nöp i sitt präktiga tygskynke eller luktade på tvålbiten. Säkert hade han i denna stund ej velat byta lott med någon byhövding, huru stor och mäktig denne än månde vara.

Julen var ju ändå något härligt, tyckte han, och ändå hade han hört, att det bästa av allt återstod till juldagsmorgon.

Vår kyrka hade hela dagen varit stängd, så att ingen kunde se de tillrustningar, som företogos däri-nne. Vid mörkrets inbrott tände gossarna stora eldar på den öppna platsen framför kyrkan, där många av

dem ämnade tillbringa natten. Inte blev det värst mycken sömn för dem den natten, ty de hade alltför mycket att prata om, dels det roliga, som de varit med om under dagen, och dels det som de väntade skulle komma.

Klockan fyra kallade klockan med sina klara toner till julottan. Inom några minuter var hela skaran på benen och rusade fram till kyrkan. Många stannade i dörren, liksom bländade av den syn, som mötte dem. Var detta vår vanliga kyrka, som blivit så strålande vacker? Palmgrenar och slingerväxter prydde väggar och takstolar, och ljus strålade i alla fönstrer eller hängde i gröna kronor i taket, så att hela kyrkan liksom badade i ljus.

På en liten stund var kyrkan ända till trängsel fylld av män, kvinnor och barn. Våra skolgossar i sina nya, fina skjortor stucko bjärt av mot alla de andra mer eller mindre oklädda människorna. Då man sjungit: "Var hälsad sköna morgonstund" och "Hell dig julafton, härliga klara", talade en missionär varmt och gripande om, huru Jesus Kristus blev sänd till jorden såsom Guds stora julgåva till hela det syndiga, fallna, långt bortkomna människosläktet, och huru han, som själv är världens ljus, vill frälsa och rena oss, så att vi skola bliva små ljus, som lysa för hans räkning.

Vi tro, att många, som börjat älska Gud, fingo honom ännu kärare från den stunden, och andra, som hittills gått likgiltiga, för första gången fingo en aning om Guds oändliga kärlek till människors barn.

Utför Ngimbis kinder runno glädjetårar. Han tackade säkert i sitt hjärta Gud, som låtit honom vara med om att fira jul. Han hade förut hört talas om julen, men det han nu hört och sett, hade vida överstigit alla hans förväntningar.

Månne det kunde vara härligare i himlen?

INNEHÅLL:

	Sid.
Varför denna lilla bok blivit skriven	3
Äro de tacksamma?	5
En liten såningsman	9
En god son	12
På bybesök	15
En ståndaktig gosse	23
Gud har räknat dem	27
Något ur lille Mpanzus historia	30
Mahungu ma Mbika. Berättelsen om en slavgosse	36
En "smutsgris"	46
Lille Nkenges svårigheter	49
Huru Kongobarnen agas	52
Hans första jul	55

Svenska Missionsförbundets Söndagsskolbibliotek.

SERIEN I (Biografier).

1. ***Samuel Crowther.*** Slavgossen som blev biskop. Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
2. ***David Livingstone.*** Upptäcktsresanden och människovännen. Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
3. ***William Carey.*** Skomakaren som blev professor. Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
4. ***David Zeisberger.*** Den röde mannens vän. Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
5. ***Robert Morrison.*** Banbrytaren i Kina. Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
6. ***James Chalmers.*** Bland vildarna på Söderhavsöarna. Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
7. ***Alexander Mackay.*** Ugandas hjälte. Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
8. ***Greve Zinzendorf och missionen.*** Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
9. ***François Coillards underbara livsgärning.*** Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.
10. ***Booker Washington.*** Negerrasens Moses. Av *J. E. Lundahl.* Pris 25 öre.

SERIEN II (Missionsberättelser).

Ruts besök i Ost-Turkestan. Av *L. E. Högberg.* Pris 50 öre.

Ur Kongos barnavärld. Av *Signe Walder.* Pris 75 öre.

Ovanstående böcker anbefallas på det varmaste till spridning i hem och söndagsskolor.

Pris 75 öre.